

Konference o JES
6. – 7. 6. 2024

Sloučený proces EIA s JES a další změny v ZPV

Jiří Kapoun

Odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence

Ministerstvo životního prostředí

 **Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

 **Národní
plán
obnovy**

Tento projekt je financován Evropskou unií v rámci Národního plánu obnovy.

Základní východiska a principy

- původní představa = obligatorní integrace procesu EIA a JES
 - v rámci vypořádávání připomínek obdržených v MPŘ (zejm. od investorského sektoru) od tohoto pojetí upuštěno
- **současný stav = fakultativní integrace** procesu EIA a JES
 - vždy závisí na vůli oznamovatele – rozhodným okamžikem je předložení dokumentace EIA – je-li spolu s ní předložena žádost o JES, dochází k integraci
- právní úprava sloučeného postupu
 - **zákon č. 148/2023 Sb.**, o jednotném environmentálním stanovisku, ve znění pozdějších předpisů („zákon o JES“ nebo „ZJES“)
 - **zákon č. 100/2001 Sb.**, o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů („zákon o posuzování vlivů“ nebo „ZPV“)
 - složkové právní předpisy (ZOPK, VZ, LZ, ZOO apod.)
- zákon o posuzování vlivů je *lex specialis* vůči zákonu o JES → kde zákon o posuzování vlivů stanoví něco jiného než zákon o JES, použije se zákon o posuzování vlivů (§ 1 odst. 4 ZPV)
 - důležité zejm. v případě procesních lhůt, které se v rámci obou procesů značně liší – řídí se zákonem o posuzování vlivů
- záměry podléhající vydání jednotného environmentálního stanoviska = záměry **povolované podle stavebního zákona** + záměry **podléhající posouzení** podle zákona o posuzování vlivů
- výstup sloučeného postupu = **jediné závazné stanovisko**, které plní funkci závazného stanoviska EIA i jednotného environmentálního stanoviska zároveň

Zjišťovací řízení

- zjišťovací řízení obecně **předchází** sloučenému postupu EIA s JES – fáze, v níž počíná případná integrace, nastává až po předložení dokumentace EIA
 - závěr zjišťovacího řízení může být určující pro to, zda daný záměr vůbec podléhá vydání JES – relevantní pro záměry nepovolované podle stavebního zákona (zejm. těžby)
 - určení potřeby posouzení zároveň může být předpokladem pro určení příslušnosti k vydání JES (MŽP vs. KÚ)
- ve zjišťovacím řízení **je nezbytné provést scoping i ve vztahu k budoucí žádosti o JES** -> doporučení k jejímu obsahu je třeba uvést v obou formách závěru zjišťovacího řízení, tedy jak v pozitivním ZZŘ (§ 7 odst. 5 ZPV), tak v negativním ZZŘ (§ 7 odst. 6 ZPV)
 - zprostředkováno rozšířením okruhu dotčených orgánů, které se při rozesílání oznámení povinně oslovují s žádostí o vyjádření (viz níže)
 - výjimkou jsou záměry nepovolované podle stavebního zákona – pokud nepodléhají posouzení, nepodléhají ani vydání JES -> negativní ZZŘ pak nebude obsahovat doporučení z pohledu JES
- dotčené orgány (§ 3 písm. g) ZPV) = „standardní“ dotčené orgány v rámci procesu EIA + **správní orgány příslušné podle jiného právního předpisu** (§ 4 odst. 1 ZJES) – všechny se vyjadřují k obsahu budoucí žádosti o JES
 - při rozesílání oznámení podle § 6 odst. 5 ZPV může být oproti dřívějšímu důvod pro rozšíření okruhů oslovovaných správních orgánů

Dokumentace EIA

- **nepožádá-li** oznamovatel spolu s předložením dokumentace EIA o vydání JES -> **neintegrováný** postup
 - EIA by měla proběhnout samostatně před podáním žádosti o JES – projektová dokumentace totiž musí zohledňovat relevantní podmínky vydaného ZS EIA (tj. podmínky směřující do fáze přípravy záměru)
- **požádá-li** oznamovatel spolu s předložením dokumentace EIA o vydání JES -> **integrováný** postup
- v případě sloučeného (integrovaného) postupu **žádost o vydání JES musí reflektovat scopingová doporučení** obsažená v pozitivním závěru zjišťovacího řízení
 - v případě nesloučeného postupu pak musí reflektovat doporučení vyplývající jak z PZZŘ, tak z NZZŘ (dle okolností)
- obsah dokumentace EIA a jejích příloh a obsah žádosti o vydání JES a jejích příloh nesmí být ve vzájemném rozporu
- shodné údaje se nemusí uvádět vícekrát – je-li jeden údaj vyžadován více právními předpisy, stačí jej uvést pouze jednou (§ 3 odst. 1 ZJES)
 - platí i pro případný překryv informací požadovaných ZPV (náležitosti dokumentace EIA) a složkovými právními předpisy (náležitosti žádostí o složkové úkony) -> možnost zpracování jediné obsáhlé dokumentace EIA „obohacené“ o vyšší míru detailu ve vztahu ke složkám životního prostředí
- princip JES **vylučuje předložení variantního řešení** -> byly-li ve zjišťovacím řízení řešeny varianty, z dokumentace EIA musí být zřejmé, která z nich byla oznamovatelem zvolena pro vypracování žádosti o JES

Dokumentace EIA

- sloučená žádost **je posuzována** z pohledu **zákona o posuzování vlivů** (včetně *scopingových* doporučení obsažených v ZZŘ) **i zákona o JES** (resp. složkových právních předpisů) – v případě nedostatků je možno ji vrátit v desetidenní lhůtě
 - oznamovatel má tříletou lhůtu k předložení doplněné nebo přepracované žádosti (viz § 8 odst. 5 ZPV – odchylná úprava oproti § 3 odst. 3 ZJES)
- je-li sloučená žádost úplná, je **zveřejněna na internetu**
 - v Informačním systému EIA na portálu CENIA (§ 16 odst. 1 písm. d) a o) ZPV)
- rozsah vyjadřování se ke sloučené žádosti (§ 8 odst. 3 ZPV)
 - veřejnost, dotčená veřejnost a dotčené územní samosprávné celky se mohou **vyjadřovat pouze k dokumentaci EIA** a jejím přílohám, nikoliv k žádosti o JES a jejím přílohám
 - dotčené orgány se **vyjadřují k dokumentaci EIA** a jejím přílohám **i k žádosti o JES** a jejím přílohám
 - na rozdíl od samostatně vydávaného JES jsou zde správní orgány příslušné podle jiného právního předpisu (§ 4 ZJES) osločovány vždy, jelikož jsou zároveň dotčenými orgány
- pokud z obdržených vyjádření vyplývá potřeba vrátit dokumentaci EIA i odstranit vady žádosti o JES, lze tak učinit jedním úkonem (dokumentem)
 - lhůta se řídí zákonem o posuzování vlivů, a je tedy tříletá (viz výše)

Veřejné projednání, posudek

- diskuse v rámci **veřejného projednání** se musí omezit pouze na **obsah dokumentace EIA** (resp. na vlivy záměru podle ZPV), nikoliv na obsah žádosti o JES (§ 17 odst. 7 ZPV)
- **posudek** je zpracováván pouze ve vztahu k **dokumentaci EIA**, nikoliv k žádosti o JES, (§ 9 odst. 2 ZPV)
 - zpracovatel posudku však smí využít informace obsažené v žádosti o JES (resp. jejich podrobnost)
 - otázky, limity, metody a přístupy relevantní v rámci JES (tj. v rámci „složkového“ posuzování) by ale neměly ovlivnit jeho úvahu při hodnocení správnosti a úplnosti informací obsažených v dokumentaci EIA
- v obou případech může být praktická oddělitelnost obou témat problematická
 - obtížné je zejm. rozlišení toho, co je ještě míra detailu náležející EIA a co již náležející JES, jestliže se v obou případech týká např. vlivu na tutéž složku životního prostředí
 - důvodem pro toto oddělení byla obava zákonodárce z možnosti nepřiměřené ingerence zpracovatele posudku do správní úvahy prováděné příslušným úřadem v rámci vydávání JES

Závazné stanovisko EIA s JES

- **výsledné závazné stanovisko** musí obsahovat **náležitosti dle ZPV** (příloha č. 6) **i dle ZJES** (§ 6) – v případě duplicit postačí daný údaj uvést pouze jednou
- byť jde o sloučený postup, **v krajních případech** mohou obě posouzení v něm obsažená dojít k **odlišným závěrům**
 - v každém případě je výrok závazného stanoviska jediný, nicméně může být pro přehlednost dělen do bodů, aby bylo zřejmé, co je důvodem výsledného nesouhlasu
- důvodem je neúplný věcný překryv obou typů posuzování
 - některá posuzování prováděná v rámci JES podle složkových právních předpisů mohou pracovat s jinými hmotněprávními limity, instituty apod. než proces EIA
 - proces EIA pak pracuje s širším okruhem chráněných zájmů, a to konkrétně s veřejným zdravím, které v JES řešeno není (do JES se totiž neintegrují žádné správní úkony na úseku ochrany veřejného zdraví)
- příklady výše nastíněného
 - souhlasná EIA vs. nesouhlasný JES – např. nemožnost udělení souhlasu s vynětím půdy ze ZPF z důvodu převahy veřejného zájmu na její ochraně nad zájmem na jejím vynětí
 - nesouhlasná EIA vs. souhlasný JES – např. významný negativní vliv na veřejné zdraví

Verifikace změn, prodlužování platnosti

- verifikace podle § 9a odst. 6 a 7 ZPV probíhá v případě sloučeného ZS EIA a JES **víceméně obdobně** jako v případě samostatně vydávaného ZS EIA
 - ZS EIA a JES je vydáváno mj. na základě projektové dokumentace pro navazující (následné) řízení, a tedy na vysoké úrovni podrobnosti a rozpracovanosti záměru -> verifikace by proto obecně neměla vést k odhalení jakýchkoliv změn záměru
 - pokud však k odhalení změn záměru dojde, je třeba žádost o verifikaci zároveň považovat za žádost o změnu JES podle § 8 ZJES
 - verifikační závazné stanovisko pak musí zajistit nejen ověření změn záměru podle § 9a odst. 7 ZPV, ale i změnu JES podle § 8 ZJES
 - tato změna však nesmí ovlivnit závěry posouzení v části EIA (viz § 9a odst. 7 ZPV věta poslední)
 - možnost prodloužení platnosti ZS EIA a JES v rámci změny JES (viz § 8 odst. 3 ZJES) je vyloučena
- totéž platí i pro prodlužování platnosti sloučeného ZS EIA a JES podle § 9a odst. 4 a 5 ZPV
 - omezená možnost opakovaného prodlužování platnosti, zkoumání změn v dotčeném území a změn poznatků a metod posuzování
 - možnost vyžádat si vyjádření správního orgánu příslušného podle jiného právního předpisu (§ 7 odst. 2 ZJES)

Další změny v ZPV nesouvisející s JES

- tyto změny provedené zákony č. 284/2021 Sb., č. 149/2023 Sb. a 465/2023 Sb. jsou bez dalšího aplikovatelné od 1. 1. 2024
 - změna výčtu navazujících řízení v § 3 písm. g) ZPV – s výjimkou bodu 1. (řízení podle SZ)
 - oznámení (§ 6 odst. 2) i dokumentace EIA (§ 8 odst. 1) předkládány již pouze elektronicky (možnost výjimky v případě potřeby)
 - do § 6 odst. 5 doplněna explicitní možnost vrácení oznámení, nesplňuje-li náležitosti
 - varianty záměru – podle § 7 odst. 8 možnost více výroků v jednom ZZŘ (ke každé variantě jiný výrok)
 - nové ustanovení § 9f upravující tzv. mezistátní navazující řízení
 - změny u veřejného projednání v § 17 – prezenční, distanční nebo kombinovaná forma (+ související novela vyhlášky, účinná od 1. 5. 2024)
 - nová povinnost v § 16 odst. 1 zveřejnit podklad pro prodloužení platnosti stanoviska EIA v IS EIA spolu s prodloužením platnosti stanoviska EIA
 - § 23 odst. 11 – záměry v kompetenci KÚ umístěné na území více krajů – kompetentní je ten KÚ, v jehož správním obvodu je navržena převážná část záměru
 - úprava § 3 písm. e) – ČIŽP již není dotčeným orgánem v rámci procesu EIA
 - kompetence MŽP podle § 22 rozšířena o posuzování vlivů tzv. staveb pro energetickou bezpečnost (novela liniového zákona)
 - omezena možnost opakovaného prodlužování platnosti ZS EIA (s výjimkami v § 23 odst. 12 a v PÚ)
 - úprava přílohy č. 1 – zúžení okruhu typů záměrů v kompetenci MŽP (na velké záměry dopravní a energetické infrastruktury + mezistátní záměry + záměry MO + vyhrazené záměry)
 - úprava režimu posuzování vlivů VTE v bodu 7 přílohy č. 1 – posuzování podléhají ≥ 3 VTE (s výjimkami)

Děkuji za pozornost

Ministerstvo životního prostředí

@mzpcr

@ministerstvo_zp

Ministerstvo životního prostředí

@ministerstvozivotnihoprostredi

